

NOVEMBER	
1 P Vsi svet.	16 S Otmar
2 S Ver. duše	17 N 23. pob.
3 N 21. pob.	18 P Odon
4 P Karel	19 T Elizabeta
5 T Caharija	20 S Feliks V.
6 S Lenart	21 C Dar. Mar.
7 C Janez	22 P Cecilija
8 P Bogomir	23 S Klemen
9 S Teodor	24 N 24. pob.
10 N 22. pob.	25 P Katarina
11 P Martin	26 T Silv.
12 T Avrolij	27 S Virgilij
13 S Stanislav	28 C Gregor
14 C Jozafat	29 P Saturnin
15 P Leopold	30 S Andrej

V 30 dneh
30 številki
za
12 Din

„GLAS NARODA“
LJUBLJANA -- NEBOTIČNIK

Mesečna naročnina
12 Din, za inozemstvo
20 Din. Uredništvo:
Ljubljana, Gregorčičeva ul. 23.
Tel.: 2566, int. 3069
Maribor, Aleksandrova
c. 16. Tel. 2290.
Celje, Prešernova 6/1

GLAS NARODA

Uprava: Gajeva 1.
Telefon 3855. - Ček.
račun: Ljubljana
št. 14.614. Oglasi po
ceniku. Pri večkratnih
objavah popust
Maribor, Aleksandrova
c. 16. Tel. 2290.
Celje, Prešernova 6/1

Današnja številka vsebuje:

Realni pogledi

Narodni poslanci JRZ odločajo pri sreskih organizacijah JRZ

Motorni vlaki so šli mimo Ljubljane

Polom tvrdke Ban in Anžur Vinska letina na Dolenjskem

Št. 189

Izhaja vsak dan

V Ljubljani v četrtek, dne 7. novembra 1935

Rokopisov ne vračamo Leto I.

Realni pogledi

Včeraj smo prinesli samo kratko poročilo o ekspoziciji, ki ga je podal češkoslovaški zunanji minister dr. Beneš v senatu in poslanski zbornici o sedanjem mednarodnem položaju. V sedanjih motnih situacijah zasluži njegove jasne in odkrite besede posebno pozornost. Nas pa zanimajo še posebej kot prijatelje češkoslovaške republike, ki je z nami in Romunijo spojena v trdnem mednarodnem bloku, tako da ni zunanjeje ministra nobene izmed treh držav, ki ne bi, ko govori v imenu svoje države, govoril tudi v imenu ostalih dveh. Tako je z našim zunanjim ministrom, tako je s Titulescom in tako je z Benešem. Govor vsakega izmed njih ima že zato svojo posebno avtoriteto v zunanjem svetu. Zapadu, zapadu mogočnih veselil je bilo še do pred kratkim vseeno, kaj misli Srednja Evropa in njene države. Danes, ko se je Mala antanta v tem predelu uveljavila kot pomemben faktor, ni mu in ne more mu biti vseeno, kaj ta blok držav v nekem določenem problemu misli. Mnenje Male antante je mnenje srednjeevropske velesile, čeprav ji formalno tega naslova nihče ni priznal. Zato zunanji minister katerekoli izmed naših treh držav v svojem ekspoziciji ne more mimo nobenega — in da poudarimo: prav nobenega — aktualnega mednarodnega problema, kakor ne morejo druge države v svojih evropskih, pa tudi mnogih izvenevropskih akcijah, mimo njih. V kolikor pa gre za akcije v okviru ženevske ustanove, je neupoštevanje Male antante še celo nemogoče. Bil bi to mednarodni absurd, ki bi se slej ali prej maščeval na onih, ki bi ga v svoji kratkovidnosti zakrivali.

Zato se ne čudimo, če je Beneševa jasna in odkrita beseda, kakršna je vedno beseda tega odličnega češkoslovaškega državnika, ki že 17 let nepretrgoma vodi zunanjo politiko češkoslovaške republike in splošno zadovoljstvo vseh njenih državljanov, imela povsod — in tudi v tujini — kar najmočnejši odmev.

Kar tega državnika izrednih sposobnosti, ki ga je sam Clémenceau v svojih spominih označil za enega izmed najinteligentnejših, če ne celo najinteligentnejšega sodelavca na pariški mirovni konferenci, posebno odlikuje, to je njegov vedri pogled v še tako motno ozračje, njegov optimizem in njegova neomajna vera v načela, ki jim je pri novi zgradnji Evrope po svetovni vojni sam kumoval. Tudi v tem je Masarykov učencec.

Nismo se čudili, ko je 28. oktobra t. l. — ob odkritju spomenika svojem velikemu učitelju v Mostu na Češkem — brez oklevanja in v polnem zaupanju v izgovorjeno besedo, ki pri njemu ni fraza, poudaril pred zbranimi Čehi in Nemci: »Če pogledamo okoli sebe, tedaj vidimo, da sta Evropa in ves svet še vedno v povojnem kaosu. Mi se teh nevarnosti ne bojimo. Naša država je navzlic vsem težkočam še vedno najboljša, ekonomsko in socialno najbolj zdrava ter moralno najčvrstejša v Srednji Evropi. Pri nas ni bilo nobenega notranjega prevrata, obdržali smo svoje demokratske institucije brez pretresov in v sporazumnem delu vseh strank. — Zato gledamo mirno na sedanjih mednarodnih razvoj. Ne verjamem, da bo Evropa zašla v vojni konflikt, ki bi nastal iz bojov v Abesiniji; prepričan sem celo, da bomo mi in evropska diplomacija uspeli ohraniti mir na evropskem kontinentu.« — Ko govori take besede dr. Beneš, mu lahko zaupamo. Zapadnim diplomatom bi tega zaupanja ne dali brezpogojno...

Isti optimizem in ista vera v bodočnost veljata tudi iz njegovega predvčerajšnjega zunanje-političnega ekspozicija. Če je dr. Beneš v svojih izjavah o politiki velesil v italijansko-abesinski konfliktu s posebnim poudarkom izjavil: »Višek patriotizma je v tem, da se lastni narodni interesi spravijo v sklad s splošnimi interesi, kakor je to znala zmerom napraviti Velika Britanija«, potem lahko brez pomislekov pristavimo, da ima tak patriotizem tudi Češkoslovaška in da je skladnost češkoslovaških interesov s splošnimi evropskimi interesi zasluga Beneševih državniških umetnosti.

Odlika Beneševih diplomacij je njena doslednost: Brezpogojna privrženost ideji miru s polnim zaupanjem v bodočnost, ne da bi pri tem prezrl realnih možnosti v sedanjem mednarodnem okviru. Zato je Beneš optimist, a ne utopist. Spremlja ga želja po boljšem mednarodnem redu, a spremlja se po danem. V njem išče pozitivnih osnov za bodočnost, računa pa z vsemi negativnimi. Z vero v ženevsko institucijo noče zamisliti realnega pogleda svojega naroda v sedanjih zamotanih položajih. Zato svari in opozarja z enako stvarnostjo kakor sicer rad bodri in rodži.

Božanie v Rimu?

Mussolini -- sir Eric Drummond

Izdan je komunike o sestanku obeh državnikov, ki sta govorila o položaju v Sredozemlju — Razgovori niso ublažili atmosfere — Veliko nezadovoljstvo v Abesiniji

Rim, 6. novembra. c. O Mussolinijevem sestanku z Drummondom je bilo snoči objavljeno naslednje poročilo: Načelnik vlade je sprejel angleškega poslanika Erica Drummonda in imel z njim razgovor, ki je trajal skoro celo uro. Razgovor se je kakor že sestanek dne 29. oktobra nanašal na položaj Italije in Anglije na Sredozemskem morju.

Po informacijah Reuterjevega poročevalca je Mussolini opozoril Drummonda na to, da se je divizija italijanske vojske umaknila iz Libije. Drummond je odgovoril, da angleška vlada čeni to gesto Italije, da pa mora naglašati, da šteje italijanska vojska v Libiji še zmerom približno trikrat toliko vojakov kakor angleška in egiptska. Zaradi tega smatra angleška vlada, da ji takšno razmerje oboroženih sil na egiptsko-libijski meji ne dopušča, da bi iz Sredozemskega morja umaknila del svojega brodovja, ki ga je v ostalem koncentrirala okrog Egipta, le iz varnostnih razlogov. Razgovor je bil v ostalem pristrčen, vendar italijanski diplomatski krogi niso mnenja, da bi mu bilo treba pripisati večji pomen.

Vtis v Rimu

Včerajšnji sestanek Mussolinija z Drummondom je napravil na tukajšnje politične kroge ugoden vtis, kar potrjuje v svojem poročilu tudi agencija Stefani. Na sestanku sicer ni prišlo do nikakega konkretnega sklepa, vendar se je izkazalo, da so mogoča nadaljna pogajanja med Italijo in Anglijo za sporazum na Sredozemskem morju, kar je izredno velikega pomena. Jasno pa je, da bi tak sporazum ne mogel odločilno vplivati na potek eventualnih pogajanj za ureditev italijansko-abesinskega spora. Poučeni krogi naglašajo, da se na tem sestanku o vzhodno-afriškem sporu sploh ni mnogo govorilo.

Angleške zahteve

London, 6. novembra. n. Dobro informirani britanski krogi zatrjujejo glede na razgovor angleškega poslanika v Rimu Drummonda z Mussolinijem, da londonska vlada nima namena zmanjšati svoje pomorske sile na Sredozemskem morju, čeprav se v italijanskem tisku in radijskih prenosih nadaljuje ostra kampanja proti Veliki Britaniji. Angleška vlada vztraja na tem, da se reducirajo italijanske vojske v Libiji in Abesiniji. Vse kaže, da bi bili Angleži zadovoljni, če bi Italijani umaknili iz Tripolisa eno divizijo svoje vojske. V tem primeru bi Angleži umaknili s Sredozemskega morja divizijo križark in divizijo rušilcev.

Položaj ni spremenjen

Berlin, 6. novembra. DNB poroča: Današnji »Berliner Tageblatt« piše o sestanku med Mussolinijem in sirom Ericom Drummondom

Nemčija proti sankcijam

Berlin, 6. novembra. I. Nemška vlada še zmerom molči zastran svojega stališča do Italije. V nekaterih krogih so mislili, da bi nemško zunanje ministrstvo po sporočilu, ki ga je DN poslalo berlinski vladni o svojih sklepih v tem vprašanju, dalo uradni odgovor nemške vlade o njenem zadržanju do sankcij. Toda v Berlinu mislijo, da ni potrebno, da bi morala nemška vlada odgovarjati na navadno sporočilo ženevske ustanove, češ da ni za to nikak

Kako samo po sebi podana je konkluzija njegovih izjavanj o uspešnih ženevske ustanove v sedanjem konfliktu: »Države, ki ne bi do konca branile svoje neodvisnosti in svojega ozemlja, bi mogle biti žrtvovane navzlic pomoči, ki bi jim jo izkazalo DN... Prvi pogoj za varnost je lastna vojaška sila!«

Alli je državnik, ki ima prav v sedanjem položaju tako realne poglede na mednarodno organizacijo, utopist? Upanje samo še ni utopija. — »Vse pa zavisi od načina, kako bo vsaka posamezna država tolmačila in izvajala svojo dolžnost napram sami sebi in drugim«, je dejal včeraj Titulescu ob svojem povratku v domovino. Beneš je povedal, kako, in z njim je spregovorila Mala antanta... škoda, da ni v Evropi še nekaj Benešev!...

in pravi med drugim, da je britanski poslanik ob tej priliki posebno poudaril, da italijanski listi še zmerom sovražno pišejo o Veliki Britaniji. Trdijo celo, da je sir Eric Drummond formalno protestiral proti agitaciji za bojot britanskega blaga. Zato sklepa omenjeni berlinski list, da ta sestanek ni bistveno spremenil položaja.

Abesinski cesar protestira

«Petit Journal» piše, da je poslal abesinski cesar francoskemu ljudstvu tole poslanico:

Pogajanja, ki se vodijo brez sodelovanja abesinske vlade, najbrž niso najprimernejša podlaga za razgovore. Napad, ki so ga že dolgo vnaprej pripravljali, je posledica načrta, ki naj osvoji Abesinijo z vojaško silo. Italija ni verovala, da ji bodo, čeprav obstajajo mednarodne obveze, delali resne ovire pri tem njenem imperialističnem podvigu. Zdi se nam primernejše, da korakamo z DN in da počakamo, ali bodo sankcije prisilile Italijo, da izpremeni svoje zadržanje. Naša iskrena želja je, naj bi vojna trajala čim manj. Vodiil pa jo bomo tako dolgo, dokler ne preženemo sovražnika iz svoje zemlje. Samo zmaga abesinskih čet bo lahko rodila odločilne sadove.

Mehanizem DN je sprožen

Titulescu optimist: „Ce se obzorje ne bo pooblačilo, bo samo od sebe izginilo vse, kar je bilo neprijetnega — Vse pa zavisi od načina, kako bodo države izvajale svojo dolžnost“

Bukarešta, 6. novembra. Agencija Rador poroča, da se je vrnil iz tujine zunanji minister Nikola Titulescu, Minister je dovolil novinarjem daljši intervju.

Med drugim je poudaril pomen ženevskih sklepov. »Položaj je resen. Storili smo vse, da bi na eni strani države, ki so članice DN, izpolnile svoje obveznosti, ki so jih sprejele na osnovi pakta DN, na drugi strani pa, da bi se mogel čimprej skleniti pravičen mir med Italijo in Abesinijo. Vsi brez razlike se nadejamo, da bodo sankcije izvajale čim krajši čas. Težava je nastala v Zenevi, ker so prizadeti interesi mnogih držav.

Kakorkoli so mnenja različna, je za vse one, ki so od blizu motrili poslednje dogodke v Zenevi, jasno, da mehanizem sankcij DN je funkcionira, pa čeprav se izvajajo prvič, odkar obstaja ženevska ustanova. In to tako naglo in točno, da že samo to dejstvo razorožuje tudi najbolj prepričane nasprotnike Zeneve. Kar se je storilo v Zenevi, se ne sme presojati samo s stališča italijansko-abesinskega spora, marveč tudi s stališča možnih bodočih sporov. S

Egiptске priprave

Kairo, 6. novembra. a. Egiptska vlada naglo pripravlja vse odredbe za obrambo dežele. Vojni minister je imel celo vrsto posvetovanj z višjimi oficirji. Generalni inšpektor vojske vodi utrjevalna dela Masarmatruha. Vojni minister je imel daljši sestanek tudi z vrhovnim policijskim upravnikom Hartubom, ki mu je poročal o odredbah, katere je izdal v svrhu zavarovanja javnega miru in reda. Zaradi slabega vremena so bili odgojeni manevri angleškega vojnega brodovja in letalstva okrog Aleksandrije.

Na zahtevo egiptske vlade je britanski admiralski svet dovolil, da se gojenci egiptske pomorske šole praktično vadijo na angleških ladjah, ki so zasidrane v aleksandrijski luki. DNB poroča iz Rima: Italijanski politični krogi so nejevoljni zaradi zadržanja egiptske vlade, češ da je neprijeteljsko razpoložena proti Italiji. Glede razgovora italijanskega poslanika v Kairu s predsednikom egiptske vlade izjavljajo v italijanskih krogih, da poslanik Gighi še ni dobil izrecnega naloga iz Rima, da protestira pri egiptski vladi, vendar je iz lastnega nagiba in po uradni dolžnosti opozoril egiptsko vlado na vtis, ki ga vzbujata njena politika v Italiji.

Mislili smo na bodočnost

Posledice eventualne nove vojne v Evropi bi bile za nas vse tako velike in strašne, da smo v Zenevi, ko smo sklepali o sankcijah mislili na bodočnost, ne da bi se opredelili proti nekemu določeni narodu. Skrbeli smo le za stvar, ki bo v mnogem pripomogla k ohranitvi evropskega miru. Ko bo med Italijo in Abesinijo sklenjen mir, bodo skleni, ki so bili sprejeti v Zenevi v poslednjih šestih tednih, pomenili dragocen precedens, ki bo marsikoga odvrgnil od misli, da bi svoje politične cilje uresničil v oboroženo silo.

Ko bi prišlo do napada kake države, ki je v vojaški zvezi s kako drugo, bi se istočasno gospodarski morale izvajati tudi vojaške sankcije in tedaj bi režim kolektivne varnosti prišel do svojega popolnega izraza.

Za nas velja, da si moramo ohraniti najboljše prijateljstvo z Italijo, na katero so nas vedno vezali dobri odnosi, napram DN pa moramo očuvati vero, ki nam ne bo dopustila, da se od njega ločimo. Če se na drugi strani ne bo pooblačilo obzorje, ni izključeno, da bo izginilo samo od sebe vse, kar je bilo neprijetnega na dogodkih v poslednjih tednih. Vse pa zavisi od načina, kako bo vsaka posamezna država tolmačila in izvajala svojo dolžnost napram sebi in napram drugim.

Hodža

predjednik češkoslovaške vlade

Praga, 6. novembra. ČTK poroča: Poslanska zbornica je z 264 proti 219 glasovom izbrala za predsednika bivšega ministrskega predsednika Malypetra. Njegovo izvolitev je zbornica sprejela z živahnim odobravanjem.

Praga, 6. novembra. ČTK poroča: Predsednik nove češkoslovaške vlade Hodža je v svoji izjavi v poslanski zbornici poudarjal, da vlada ni odstopila in da zato ni prekinjena zveznost dela. Javno je dejal ministrski predsednik Hodža, da bo radi tega nadaljevala s programom vladne deklaracije od 18. junija. Ministrski predsednik je nato naglašal, da priznava vlada vsa prejšnja vprašanja in da se jih bo lotila brez strahu. Mi smo dovolj močni in zedinjeni, da bomo lahko ta vprašanja uredili v popolnem soglasju. Odločeni smo dokončati politično in gospodarsko konsolidacijo države. Obenem pa bomo branili njen mednarodni položaj. Zbornica je to izjavo živahno odobraval. Nato je pristopila k razpravi o poročilu zunanjega ministra dr. Beneša.

Te dni je v Zenevi vzbujal posebno zanimanje italijanski delegat Aloisi (glej sliko), ki je dosegel, da se nadaljujejo po belgijskem predlogu pogajanja za mirno rešitev konflikta med Italijo in Abesinijo

Motorni vlaki so šli mimo Ljubljane...

Ljubljana, 6. novembra.

Dolgo pričakovane motorne vlake so tudi davi na kolodvoru željno pričakovali zastopniki najrazličnejših oddelkov železniške direkcije z direktorjem g. Cugmusem na čelu, zanimal se je pa za to novo prometno sredstvo tudi šef vojne delegacije g. polkovnik Nedeljkovič in več zastopnikov našega gospodarskega sveta.

Že ob 9.18 je pripeljal prvi vlak z enim velikim in enim malim motornim vozom. Iz njega sta izstopila načelnik prometnega oddelka gospod. Deržič in načelnik strojnega oddelka gospod. inž. Finc, ki nista mogla prehovati mirne vožnje. Trajala je od Jesenic do Ljubljane 66 minut brez postankov na kolodvoru, z vsemi postanki n. pr. vozi dvorni vlak le 59 min. Novi na Danskem naročeni motorni vozovi namreč ne zdrže vzponov, ker izgube navkreber preveč brzine. Tako so vozili čez Visoke Ture samo po 25 km na uro in torej niso za naše kraje, ker imamo enake vzpone na več krajih, zlasti pa na primer še večji vzpon pri Semiču. Od Jesenic do Ljubljane so edino med Žirovnico in Lescami vozili z brzino 90 km, kjer gre proga pač navzdol. Od Kranja navzgor na Sorško polje pa kvečjemu 60 km tako, da so dosegli na progi Jesenice—Ljubljana povprečno hitrost 60 do 70 km, s kakršno vozijo tudi normalni vlaki. Edino za progo Ljubljana—Vrhnika in morda še od tu dalje za kamniško progo bi bil prav dobrodošel voz težjega tipa, ki bi z večkratno vožnjo med Kamnikom in Ljubljano ter Vrhniko in nazaj v resnici priklenil vso okolico na mesto. Tak voz nam je sicer obljubljen, vendar so pa danes vsi trije vlaki odhizigali dalje proti Beogradu.

Vozovi večjega tipa imajo 58 ton in so dolgi po 22 m, drugače so pa zeleni in zelo podobni našim novim vozovom električne železnice. V vozu je 75 sedežev, in sicer 30 sedežev II. in 50 sedežev III. razreda. V III. razr. so klopi nameščene tako, kakor v naših železniških va-

gonih, edino za prtljago so mreže ob strani in pa tudi na pokrovu generatorja sredi vagona. Velikemu vozu lahko priključijo še dva vagona, tako da bi se s takim vlakom lahko vozilo 150 oseb.

Mali vozovi imajo le po sedemnajst ton in prostora za 50 sedežev, namreč 15 sedežev II. in 35 sedežev III. razr. V II. razr. so sedeži z rjavim usnjem prevlečene blazine, vendar pa so precej trde.

Motorni vozovi se kurijo z nafto in generator sredi vagona žene motor. Kakor pri naših električnih vozovih je tudi v teh vozovih prostor za šoferja spredaj in zadaj, poleg tega je pa na eni strani tudi majhen prtljažni prostor.

S prvim vlakom, ki ga je vozil referent generalne direkcije gosp. inž. Stanković iz Beograda, se je pripeljal tudi zastopnik danske tovarne, a z Jesenic šef stanice g. Majer, viš. polic. komisar gosp. Wohinz in šef carinarnice viš. finančni sekretar Ljubič. Komaj smo si vlak ogledali, je že spet piskal dalje. Ob 10.17 je prišel drugi vlak, ob 10.30 pa končno še tretji vlak, ki so bili v njem tudi trije danski novinarji, uredniki največjega kodanjskega dnevnika »Politiken«. Pohvalili so vožnjo, zlasti jih je pa očarala lepota naših krajev in pa vzoren red na naših postajah.

Dolgo so zastopniki gospodarskih krogov gledali za modernimi prometnimi sredstvi, kakršni so tudi naši banovini že dolgo obljubljeni. Obenem so pa ugibali, zakaj je naša država naročila vozove prav na Danskem in morala zanj šteti veliko vsoto zlate valute. Z drugimi državami imamo kliring in prav velik izvoz, zato bi bilo pa morda bolj ekonomično, če bi morda to naročilo dali Nemčiji, Italiji, Českoslovaški ali pa Avstriji. V Italijo gre 40 % vsega našega izvoza in bi ne bilo težko obratovati z njo, kakor tudi ne z ostalimi državami, kjer moramo tako dolgo čakati na denar za izvoženo blago. Kupujmo v takih državah, ki kupujejo od nas!

Polom tvrdke Ban in Anžur

Tvrdka z manufakturo ni bila protokolirana in v njene kupčije se je vmešala policija

Ljubljana, 6. novembra.

Na policiji menda mislijo odpreti manufakturo trgovino, toliko so zadnje dni spravili blaga skupaj, ki je bilo poceni kupljeno predvsem v Hribernikovi tovarni v Tacnu nad Ljubljano in pa v tvornici baržunastih izdelkov in plišev Ferdinanda Eiflerja na Tyrševi cesti 75.

Lastniki tovarni so že dolgo časa čutili, da jim ne gredo računski skupaj, ker je večkrat zmanjkalo po več bal blaga. Pred šestimi tedni so pa v Zadobrovi pri Dev. Mar. v Polju orožniki našli v nekem kozolecu bala s 30 m finega baržuna. In glej, kozolec je nekaj dni pozneje pogorel, a policija je ugotovila, da je bil baržun ukraden pri Eiflerju. Višji policijski nadzornik gosp. Močnik je že dolgo sumil svojega starega znanca in pravo ljubljansko srajco Viktorja Bana, da je v zvezi s temi kupčijami. In bistro oko gosp. Močnika je padlo tudi na Jožeta Anžurja. 41letnega sina slovite družine iz Zadobrova. Spominjamo se še Jožetovega brata Toneta, ki se je lani v Vevčah nasadil na orožniški bajonet in izdihnil. Tudi Jože je svojega prijatelja Viktorja vreden mojster, da so njuni podvigi zapisani z najdebelejšimi črkami v policijski kroniki.

Pri Hriberniku je Viktor večkrat prišel skozi stekleno streho v tovarno in odnašal bale blaga. Dvakrat je čuvajem ušel, tretjič je pa moral pustiti blago na strehi. Tudi pri Eiflerju je hodil skozi streho in odnašal cele bale pliša in baržuna. Najeli so tudi nočne čuvaje in nekoč je prišlo celo do streljanja med čuvaji in vlomilcem, pod kapom so pa našli čepico in čevlje, ker po strehi ne boš hodil v čevljih. Policija je tudi postala po-

zorna, da neki obrtnik na Dunajski cesti pod ceno prodaja razno tkano blago in tudi pliš. Po dolgem zvijanju je izdal Viktorja, češ da mu ta nosi blago.

Na policiji se je Viktor zvijal na vse močne načine, vendar ga je gosp. Močnik pripravil do priznanja, da je končno izdal še svojega družabnika Jožeta in svoje odjemalce ter razpečevalce. Pri prodaji sta sodelovala dva obrtnika, poleg njih je pa osumljen še neki kmet in dve ženski, ki že vsi sede. Na drobno so prodajali blago po Dolenjskem med Ljubljano in Smarjem in nekoč so našli prav veliko zalogo. Daleč z Dolenjske je neka kmetica prinesla baržunasto jopo, narejeno iz ukradenega blaga, a tudi druge žene so že nosile iz tega blaga narejene obleke, seveda, ne da bi slutile sumljivo blago. Nekatere družabnike in sotrudnike velike in tudi dobičkonosne manufakturne trgovine se iščejo in med njimi je tudi glasovit tat, ostali pa so sami znani kriminalni tipi, ki imajo morda še kake druge sokrivce.

Mimogrede je Viktor vlomil tudi v Zornovo tovarno v Medvedovi ulici v šiški, kjer je vzel seboj nekaj lepih usnjatih izdelkov. Koliko škode ima Hribernikova tovarna, še niso mogli ugotoviti, v Eiflerjevi tovarni jo imajo pa najmanj za 30.000 dinarjev. Na policiji imajo toliko Hribernikovega in Eiflerjevega blaga, da je pri nizki ceni vredno najmanj 30.000 dinarjev. Ženice, ki so si dale delati obleke, pa hodijo na policijo, da rade blago plačajo.

Zasledovanje tako spretnih mojstrov je pač silno težavno, zato pa po pravici moramo pohvaliti našo policijo za tako velik uspeh, ki je rešil Ljubljano in okolico najnevarnejših vlomilcev.

Skrivnost, ki sta jo vzela seboj v grob

Zagrebska policija se vedno raziskuje glede razlogov za strašni samomor, ki sta ga izvršila Filippi in Kitarovičeva s skokom s stolpa zagrebske katedrale, kakor smo včeraj obširneje poročali. Nesrečneža sta se hotela ubiti v nedeljo, pa sta preložila izvršitev tega obupnega dejanja na ponedeljek, ker sta se bala, da bi ju v nedeljo številni obiskovalci na stolpu morda motili.

Iz šibenika poročajo, da je bil Srečko še pred dobrim pol leta zaljubljen v neko učiteljico, katero je imel rad že več let. Ko se je pa spoznal z Nedjeljo, je učiteljico zapustil. Zavrženo dekle mu je baje poslalo pismo, v katerem mu je sporočilo, da bo njega in njegovo ljubico ob prvi priliki ubilo in se tako maščevalo za izgubljena leta, v katerih se je družilo z njim. O tej groznji je Filippi obavestil tudi Nedjeljo. Njegovi tovariši so opazili, da se je spremenil. Ob neki priliki je rekel svojemu tovarišu, da nimajo skrbi in strahu tisti, ki gredo prostovoljno v smrt. Filippi je živel precej udobno, kajti zaslužil je do 600 Din na teden. Nedjelka je bila pridna delavka. Tudi ona je živila v dobrih gmotnih razmerah. Srečka so njeni starši smatrali za zarodenece. Zagonetno je, da je Nedjelka iskala v Zagrebu službo, ko je vendar v Šibeniku dobro služila. Čemu bi se tudi preselila v Zagreb, ko je imela v Šibeniku svojega fanta?

V kovčegu, s katerim je odpotovala v Zagreb, je imela vso svojo obleko. Imela je torej namen, ostati v Zagrebu. Zanimivo je, da se je Nedjelka mudila pred dvema tednoma v Splitu, od koder se je vrnila zelo potrta in molčeča. S Srečkom sta imela vedno dolge razgovore, toda nihče ne ve, o čem sta se pogo-

varjala. Vse kaže, da je njena pot v Split bila usodna glede sklepa za samomor. Zanimivo je tudi to, da je bilo eno izmed poslovnih pism obih samomorilcev naslovljeno na dr. Vladimirja Mačka. V njem ga Filippi prosi, naj izreče sožalje njegovim staršem in naj opusti, da je izvršil samomor v Zagrebu. Mačkovo sožalje da bo olajšalo potrtost in bridkost njegovih staršev. Strašen dvojni samomor bo ostal, kakor vse kaže, nepojasnjen, najgloblje razloge, ki so oba zaljubljenca gnali v smrt, sta nesrečneža odnesla skupaj v grob.

Pogreb vzorne vzgojiteljice

Ptuj, 6. novembra.

V nedeljo 3. novembra popoldne so pri Sv. Urbanu pri Ptujih položili k večnemu počitku 42 let staro učiteljico Marinič Julijano iz Sv. Urbana, kjer je službovala polnih 20 let.

Pokojna ni bila samo vzorna učiteljica, ampak tudi prav pridna delavka v vseh naprednih tankokajšnih družtvih. Posebno marljivo se je mnogo let udejstvovala pri Sokolu. O njeni priljubljenosti je pričal njen voličasten pogreb. Takih še ni bilo mnogo pri Sv. Urbanu. Poleg vse šolske mladine, številnih tovarišev in tovarišic, sokolstva v kroju in civilu od blizu in daleč, od katerih je bilo posebno Sokolsko društvo iz Ptujia prav častno zastopano, so se pogreba udeležila razna društva in med njimi tudi domače »Društvo starih vojakov«, za katerega ima pokojnica tudi velike zasluge, ter ogromna množica občinstva, pri katerem je bila zelo priljubljena in spoštovana.

Ob odprtem grobu sta se z ganljivim govorom poslovila od prezgodaj umrle domači župnik g. Razbornik ter šolski upravitelj g. Majcen.

KINO UNION

TELEFON ŠTEV. 22-21

Danes ob 16., 19.15 in 21.15 uri

Premiera

Nežna filmska drama človeških src iz dobe napoleonsko-habsburške politike

Tako je končala ljubezen...

Spet neprekosljiva:

Paula Wessely, princesa Marija Luiza
Gustav Gründgens, knez Metternich
Willy Forst, vojvoda Modenski
Erna Morena, carica Jozefina

Franz Grothe — glasba

Predprodaja vslopnice od 11—12.30 in od 15. ure dalje.

Davica razsaja

Rajhenburg, 4. novembra.

Nedavno so zaprli šolo v Senovem pri Rajhenburgu. Šolska mladina je obolela za davico. Bolezen se je širila zelo hitro med otroki, zato so bile oblasti prisiljene zapreti šolo za 14 dni.

Dne 31. oktobra pa so zaprli šolo tudi v Rajhenburgu. Obolelo je nad 20 otrok za davico. Šola bo zaprta do 14. novembra in je upati, da bodo učenci do tega časa že okrevali in bo tudi odstranjena nevarnost za širjenje bolezni.

Pretkana sleparka

Unec, 5. novembra.

Ze pred tedni je prišla v Laze pri Planini neka mladenka, ki se je izdajala za Sonjo Likar, doma nekje pri Idriji. Pravila je, da je absolutno srednje šole, trgovsko šolo in gospodinjstvo tečaj. Ljudem se je smilila, ker je na dolgo in široko pripovedovala, kako so njeno družino in njo preganjali. Zato je prišla v Jugoslavijo, češ da ji bo nekdo iz ministrstva v Beogradu priiskrbel službo. Pravila je tudi, da ima 9000 lir dote, katere ji bo preskrbel občinski tajnik v Planini s pomočjo jugoslovanskega konzulata. Kmalu se je pa izkazalo, da je bila vse gola laž, kar je prebrisanka govorila. Ko so ji postala v Lazah tla prevročja, se je preselila na Unec, kjer je uživala sedem dni gostoljubje pri neki gospe, potem pa je odšla brez slovega z ukradenim blagom za obleko. Se istega dne je prenočila na Unecu pri Puntarjevi Ivani, od katere si je »spodobil« plašč, češ, da gre v Logatec k neki učiteljici, ki je njena sorodnica.

Trbovlje

Licitacija. V soboto 9. t. m. ob 11. uri bo v občinskem uradu licitacija za dobavo in vožnjo gramoz za jesensko popravo cest.

Nova javna kuhinja. Brezposelniki, ki so zaposleni pri gradnji ceste v Savinjsko dolino, so bili do sedaj v neugodnem položaju radi oddaljenosti od doma, kar je tudi oteževalo prehrano. Da bi temu nedostalku odpomogli, je občina zgradila v Mariji Reki barako, ki jo je opremila s slannjčani in odejami, da delavcem ni treba vsak dan tako daleč na delo. S tem namenom je bila tudi ustanovljena kuhinja, v kateri dobiva hrano na cesti zaposleno delavstvo.

Znižanje delovnega urnika. V cementarni se je znižal delovni čas na šest ur. Delavstvu se bo tako občutno znižal itak pičli zaslužek.

= Sport =

Priprave smučarjev

Jugoslovanski kandidati za IV. zimske olimpijske igre, ki bodo ob 6.—16. februarja 1936 v Garmisch-Partenkirchenu, že 2 meseca pridno trenirajo. Vse priprave smučarjev vodi tehnični odbor zimske-sportnega saveza pod vodstvom g. A. Gnidoveca, ki je izdelal tudi natančen načrt za trening kandidatov, ki je letni, jesenski in zimski. Zaukrat se polaga največjo pažnjo na gimnastično pripravo tekmovalcev, ki se vrši na podlagi Ulagove knjige »Smučarska gimnastika«. Zimski trening se bo pričel začetkom decembra in bo trajal do pričetka olimpijskih iger v februarju.

Savez se je tudi še pobrigal za primerne trenerje, ki so nam jih obljubili Norvežani, Fincej in Avstrijci.

Imenovani so tudi že kandidati za zimsko olimpiado in sicer:

Za tek na 18 in 50 km in za štafeto: Knap, Smolej, Janša, Bebler, Dečman, Kerštajn, Albin in Gustav Jakopič, Klančnik, Bervar, Senčar, bratje Majnarič iz Delnice, Istenič, Starman ter Sramel.

Za klasično kombinacijo: Bebler, Sramel Dečman, Albin Jakopič, Pribovšek in Istenič.

Za skoke: Sramel, Palme, Bebler, Dečman, Novšak, Pribovšek, Beve, Istenič, Albin Jakopič in Karlo Klančnik.

Za alpsko kombinacijo: Praček, Hajm, Stopar, Mušič, Letner, (od mariborskega Rapida), Znidar, Mejakšek (Celje), Čarman, Zagrebčan Zingerlin, Jelen (Celje) in Ankele.

Najklesneje 6. januarja 1936 se bo pričel skupni trening vseh olimpijskih tekmovalcev pod vodstvom trenerjev in bo tako trajal ves mesec januar.

BSK na škotskem

Hearts of Midlothian : BSK 4:2 (4:0)

Edinburgh, 6. novembra.

Z ozirom na to, da so Škoti v prvem polčasu vodili s 4:0, je končni rezultat 4:2 zelo lep uspeh za Beograjski Sportni Klub. Hearts je ravno letos v izvrstni formi in zavzema tretje mesto v škotskem nogometnem prvenstvu.

Gospodarstvo

Vinska letina na Dolenjskem

Obilen pridelek — slabe cene

Rajhenburg, 6. oktobra.

Naši vinogradniki preživljajo težke čase. Dasi je bila letošnja vinska letina po nekaterih predelih odlična, po drugih zadovoljiva po kvaliteti kakor po množini vina, vendar našega kmeta ne spravlja iz težav, v katerih se nahaja že dolgo dobo po vojni.

V preteklem letu je bila vinska letina po kvaliteti odlična, zato je bila cena še nekako ugodna za kmeta. Saj je vnovčil svoje vino od 4 do 5 7/5 Din za liter evička, kar je zneslo pri srednjem kmetovalcu, ki je pridelal po 20 do 30 hl vina še lepo vsoto, s čimer je poravnal svoje obveznosti ter za silo oskrbel sebe oz. svojo številno družino. Cesar ni mogel plačati, je odgodil na poznejši čas, zagovarjajoč svoj dolg napram sebi, da bo morda prihodnja letina bogatejša ter da mu bo dana možnost s skromnim in delovnim življenjem izravnavati svoje gospodarstvo na zadovoljivo višino.

Cetudi je letošnja vinska letina skoroda odlična, vsekakor boljša in bogatejša od lanske (izjema je samo v nekaterih izpostavljenih krajih, kjer je vinsko trto uničila pozna pomladanska slana) našega kmeta nikakor ne zadovoljuje. Cetudi so nekateri viničarji pridelali po trikratni lanski pridelki, vendar bo njih življenjska borba za obstoj bržčas še večja od lanske.

Edini dohodek, ki za imajo od svojih pridelkov so bila letos jabolka, katere so prodali v zelo veliki množini, mestoma še po ugodnih cenah. V zidanicah ima skoro vse polovnjake polne mošta, ki se sedaj očiščeje ter bo, kakor znano, na Martinovo postal vino — dolenjski eviček.

Kakšen bo letošnji eviček in koliko ga bo, to gotovo zanima ljubljanske gostilničarje in tudi ljubitelje tega vina. Prav na kratko: Evička je zelo veliko, ter je po okusu bržčas še boljši od lanskega. Letos gotovo ne bo tako kisela, ker smo imeli lepo solnčno jesen. Samo, da bi nekateri vinski trgovci ne prezale te božje kapljice s kakimi drugimi vini in ga prodajali pod evičkom iz Gadove pečice. Razumljivo je, da potem vsakdo zabavlja čez dolenjski eviček, kako da je kisela, pri tem pa se morda ne zaveda, da pije bogzna kakšen konglomerat mesanih vin. To naj velja našim ljubiteljem evička kot opozorilo.

Z množino pridelka vina je naš kmetovalec zadovoljen, ni pa zadovoljen s ceno. V naše kraje prihajajo vinski prekupeci ter ponujajo za liter najboljšega vina po 3 do 3 5/10 Din, dočim ponujajo za malo slabšo kvaliteto še izpod 3 dinarjev. Upravičeno se jezi naš kmet, ker se njegovo delo v trgovini prav nič ne ceni in spoštuje. Za obleko, ki jo rabi ob nedeljah mora dati 300 litrov najboljšega vina ali pa 4 litre za en kilogram sladkorja itd. Nekateri viničarji niti niso bili preveč veseli svojega obilnega pridelka. Malo čudno se sliši to nezadovoljstvo, pa vendar je resnično. Poznam nekega viničarja, ki mi je pripovedoval o tegobah svojega gospodarstva ter slednjič zaključil: »Letos sem pridelal trikrat več evička, imel sem tudi trikrat več posla in stroškov, toda za vino bom pa do bil morda komaj toliko, kot sem dobil lansko ali predlansko leto.« Da so padle cene letošnjemu evičku je glavni vzrok v dobri letini, s čimer pa ni zadovoljen naš kmet ter drži ceno vina od 3 5/10 do 4 5/10 Din za liter.

— Italijanski ukrepi proti sankcijam. Italijanska vlada je podvzela cel niz ukrepov proti sankcijam. Med drugim je odredila proti mnogim državam avtonomne carine. S tem je zlasti prizadel francoski izvoz vina v Italijo.

Borzna poročila

DEVIZE

Curij, 6. nov. Beograd 7—, Paris 20-2625, London 15-1450, New York 307-625, Bruselj 51-9750, Milan 24-95, Madrid 42—, Amsterdam 208-90, Berlin 123-70, Dunaj 56-70, Stockholm 78-0750, Oslo 76-0750, Praga 12-73, Varšava 57-8750, Atene 2-90, Carigrad 2-45, Bukarešta 2-50, Helsingfors 6-6750, Buenos-Aires 0-8350.

Ljubljana, 6. nov. Amsterdam 2976—2990-60, Berlin 1756-08 do 1769-95, Bruselj 739-18 do 744-24, Curij 1424-22 do 1431-29, Newyork 4345-72 do 4382-04, London 215-13 do 217-19, Pariz 288-55 do 289-99, Praga 181-19 do 182-30, Trst 354-67 do 357-75.

VREDNOSTNI PAPIRI

Zagreb, 6. nov. 7% invest. pos. 74 do 76-50, vojna škoda 353 do 355 do 355, 7% Blerove pos. 68-50 do 69, 8% Blerove pos. 77 do 78, 6% begl. obv. 60 do 61, Nar. banka 5900 bl., Agrarna priv. banka 227 den., Dunaj—Zagreb 856-50 do 866-50 do 861-50, Dunaj—Beograd 863-76 do 853-67, Grčija—Zagreb 29-53 do 30-23 do 29-88, Grčija—Beograd 31-96—31-26, Priv. klir. Madrid—Beograd 585 povpr., Sečer do 242-25, Priv. klir. London—Beograd 241-75 povpr., Priv. klir. Madrid—Zagreb 590 denar, Priv. klir. Madrid—Beograd 585 povpr., Sečer Osijek 128 blago.

BLAGOVNO TRZIŠČE

Budimpešta, 6. nov. Tendence slaba. Promet srednji. Pšenica: mare 18'06 do 18-08, maj 18-24 do 18-25. Rž: mare 16-12 do 16-15, Koruza: maj 15-73 do 15-75.

Novi Sad, 6. nov. Kozuza: bačka in sremska 96 do 99, banaška 96 do 98. Vse ostalo neizpremenjeno. Tendence neizpremenjena. Promet srednji.

Kultura

Franc Lizst

Najpomembnejši Berliozovih pristašev in naslednikov je bil Franc Lizst, ki je programsko muziko v Nemčijo zasadil. Po poreklu Oger in glava novonemške glasbene šole se je rodil 22. oktobra 1811. v ogerskem komitatu Oedenburg. Njegov oče je izhajal iz stare plemenite rodbine in je bil računski uradnik kneza Nikolaja Esterhazija, ki mu je bil tudi Josip Haydn kapelnik. Lizstov oče je bil muzikalčno zelo nadarjen in je igral vse instrumente. Mladi Lizst je sanjal o svoji umetniški karieri. Bil je pa nervozen in slaboten fant. Učil se je igre na klavirju in je v svojem 9. letu javno nastopil kot virtuoz. Na Dunaju je bil njegov učitelj Karel Czerny. Nato je šel študirat Lizst na konservatorij v Pariz. Njegov učitelj je bil slavni Cherubini. Lizsta je pa njegova umetniška pot peljala širom sveta. Bil je prijatelj Berliozu, Chopina in posebno violinskega virtuozu Paganiniju. Lizst je iz tega prijateljstva postal Paganini klavirja. Vso Evropo je prebredel, igral od mojsterskih kompozicij S. Bacha do najlepših melodioznih skladb. Njegovo umetnost so oboževali. Univerza v Königsbergu ga je imenovala za svojega doktorja, ogerski pristaši so mu leta 1840. v priznanje njegovih zaslug poslali častno sabljo, peterburške dame zlato takirko z venci, pokale, doze in pretane. Do smrti je mož doživel 63 redov. Ko je leta 1856. dirigiral Mozarta na Dunaju mu je mesto poklonilo Mozartovo takirko. Najslavnejša lela njegovega virtuosnega udejstvovanja je pa vendar pustil v Ogerski. Njegove rapsodije v ogerskem stilu, po številu jih je 130, je pisal s sre-

no ogersko krvjo. Pelnajši simfoničnih pesnitev je napisal: Gorska simfonija po Viktor Hugoju, Tasso preludis, Orpheus, Prometheus, Mazeppa Junaški zvoki, Hungarija, Hunska vojska.

Leta 1855 je napisal mašo za posvetitev katedrale v Grannu. Lizst je največji instrumentalni komponist poleg Beethovna. Leta 1884. je napisal še oratorij sv. Elizabete in ga poklonil kralju Ludviku bavarskemu. Zapustil je pa nedokončano delo oratorij Stanislavus, Leta 1861. se je preselil Lizst v Rim in je postal papežev kapelnik. Bil je duhoven in ni bil duhoven. Wajmar, Rim, Budimpešta, kjer je bil direktor konservatorija. »Bila torišča njegovega umetniškega dela. Njegova energija ustvarjati velika klavirska dela se ni omajala do smrti, zlasti je preobdelaval veliko število klavirskih fantazij na operne motive Auberja, Mayerbera, Berliozu, Verdija, Mozarta, Wagnerja, pesmi Schuberta, Beethovna, Webera, Mendelssohna, Schumana, Franza za klavir so mojsterska dela. Od virtuozov vsega sveta, ki so pripadali Lizstovi šoli ali so indirektno v svojem delovanju živeli pod njegovim vplivom, imenujem le Hansa von Bülowa, Petra Corneliusa, Joachima Rafa, Eduarda Lazzenata in še mnoge druge. Najmlajši njegovi učenci so pa bili Eugen d. Albert, Moritz Rosenthal in Conrad Anserge. Lizst je bil mojster klavirskega stavka. Njegove rapsodije tvorijo še danes gros programa vsakega odličnega pianista. Častiljiva je bila postava njegova, imponenten obraz s častiljivimi lasmi. Mojster je umrl 13. julija 1886. v Wagnerjevem Bayreuthu. Rojen Oger je izdihnil kot kozmopolitski klavirski virtuoz in pristen nemški komponist.

Z. P.

Sokolstvo

Desetletnica sokolskega odra na Ježici

Deset let — kako kratka doba v življenju, ki teče naprej brez zastoja neoziraje se na gorje in veselje posameznikov niti celih rodov. Cesto-krat pa je doba desetih let, posebno v življenju družtev in skupin, ki so si postavile skupne cilje, polna borb in naporov, polna preprek, predvsem pa trdega dela, požrtvovanja in holenj.

Vse to v polni meri velja za dramatski odsek Sokola na Ježici, ki je bil ustanovljen pred desetimi leti. Leta 1925 v jeseni je bila preurejena in predelana dotodanja Rozmanova mehanična delavnica za Sokolski dom. Napravljen je bil tudi gledališki oder, skromen sicer pa vendar boljše kot nič. Bil je delo in plod požrtvovalnih sokolskih delavcev. Največja zasluga zanj pripada pokojnemu bratu Janku Majdiču, ki je v svoji marljivosti in požrtvovalnosti gotovo prekašal vse druge brate. Ne samo grobo lese-

no ogrodje, temveč tudi kulise so bile izključno njegovo delo.

Od prvih sicer skromnih uspehov je leto za letom napredovala dramatika na tem odru. — Početno nezaupanje ljudi napram Sokolu je izginjalo. Z dobro našudiranimi, pa nikdar plehkimi predstavami si je Sokolska družina pridobila stalno publiko, katera je vedno zadovoljna odhajala s sokolskih predstav.

Končno je bila po desetih letih dela uresničena tudi ta želja. S povečavo Sokolskega doma se je razširil tudi sokolski oder.

Letos poteka deset let od prvih korakov in od prve predstave.

Proslavo tega pomembnega praznika je dramatski odsek proslavil z »Vdovo Rošlinko«, pri kateri so sodelovali samo stari igralci.

Toda sokolsko delo ne pozna zastoja, temveč stremi v svojem nezadovoljstvu s samim seboj vedno naprej k novim uspehom. V nedeljo, dne 3. novembra je pripravil iz svojo drugo predstavo dramo »Kajne Franceta Bevka, ki je prav lepo uspela.

Čitajte in razširjajte

»Glas naroda«!

Izvozne olajšave

Za olajšanje izvoza domačega blaga je finančno ministarstvo sklenilo ukiniti dopolnilna izkazila o zavarovanju valute, uvedena dne 5. decembra 1933. Po sklepu finančnega ministarstva ne bodo carinarne, preko katerih se vrši izvoz blaga, v bodoče zahtevale nikakih dopolnilnih dokazil o zavarovanju valute. Popolnoma izkoriščena izkazila bodo carinarne kakor doslej pošiljale pooblaščenim zavodom, delno izkoriščena bodo pa vračale izvoznikom, da jih uporabijo v roku, ko še imajo veljavo. Carinarne morajo pri izvozu ugotoviti, ali je cena v izkazilu točno navodena vskladu z datumom izdaje izkazila in po ustreznem ceniku. Če bi se pri izvozu pokazala kakšna razlika glede kakovosti, vrste, količine itd. med blagom, navedenem v izkazilu, in blagom, ki se dejansko izvozi, se blago ne bo zadrževalo pri ekspediciji, temveč ga je treba brezpogojno pustiti dalje, toda carinarne bodo o teh primerih poslate poročilo bančnemu in valutnemu oddelku finančnega ministarstva.

Gospodarske vesti

— Iz Bagdada poročajo, da so tankaj podpisali začasno trgovinsko pogodbo med Švedsko in Irakom.

— Poljsko-nemško gospodarsko izpopolnjevanje. »Poljska Zbrojna« piše o sklenitvi nemško-poljske trgovinske pogodbe in pravi, da ustvarja nova pogodba popolnoma nove temelje za razvoj nemško-poljske trgovine, obenem pa hkratu povečuje uvozne kontingente, tako da se bosta odslej gospodarstvi obeh držav mogli med seboj bolj izpopolnjevati. List pravi, da pomen nove pogodbe sega čez gospodarski okvir. Po sklenitvi pogodbe meseca marca 1934 in pogodbe o kompenzaciji mesca oktobra lanskega leta, je sedanja pogodba nadaljnji in poslednji korak za odstranitev sledov carinske vojne, prav tako pa tudi dokaz normaliziranja sosedskih odnosov med Poljsko in Nemčijo.

— Službeni list kralj. banske uprave objavlja v 89. številu od 6. m.: Odločbo o izjemnih odredbah zoper vlado kraljevine Italije. Pra-

vilnik o ustanovitvi sklada za pokrivanje stroškov, ki jih mora država vnaprej izplačevati, za podpiranje siromašnih odpuščenih obsojencev in za nagrado siromašnim zaupnikom. — Razpis: Pojasnilo o carinjenju preje po pogodbeni postavki. — Odločbo, da se žganje z več ko 50% alkohola smatra za špirit. — Popravek pogreškov v izpremembah in dopolnitvah uredbe o volitvi svetnikov trgovskih, industrijskih in obrtnih zbornic. — Postavitev komisarjev za pregled izvoznega sadja. — Dodatno odredbo. — Razine objave iz »Službenih novic«.

— V zadrudni register se je vpisala Obrtna hranilnica in posojilnica v Celju, r. z. z. o. z. Zadruga ima namen pospeševati pridobitnost in gospodarstvo zadrudnikov, stavljačoj jim na razpolago potrebna denarna sredstva in svojo organizacijo vobče. Načelstvo tvori 9 do 13 zadrudnikov.

— Občina Hrastnik-Dol, srez laški, razpisuje pragmatična mesta dveh zvaničnikov in dveh služiteljev. Šolska izobrazba: dva razr, srednje ali druge njeje enake šole, odnosno pismenost. Pravilno kolkovane prošnje je vložiti pri navedeni občini do 20. t. m.

— Občina Krško razpisuje pogodbeno mesto pomožne pisarniške moči. Pravilno kolkovane prošnje je vložiti do 20. t. m. pri občinski upravi.

— Sprememba sadnega komisarja za nakladalne postaje Pesnica-St. Ilj. Po odredbi bana Dravske banovine je bil razrešen dolžnosti dosedanjega komisar Stanko Mermolja, na njegovo mesto pa imenovan Janko Čadran, ekonom v Strihovcih.

— Izpremembe zakona proti draginji. Kakor poročaja iz Beograda bo te dni ekonomsko-finančni odbor proučil zakon o pobijanju draginje iz leta 1921. Ker je ta zakon v današnjih razmerah v marsičem nesodoben, bo odbor predlagal potrebne izpremembe.

— Nemčija uvaja izkaznice za meso in kruh. Nemška vlada pripravlja uredbo o izkaznicah na meso in kruh. Izkaznice za surovo maslo so že pripravljene ter jih bodo v kratkem razdelili v Berlinu. Te izkaznice močno spominjajo na vojno aprovizacijo.

Novosti za damske plašče pravkar došle! A. & E. Skabernè Ljubljana

4 parcele na Prulah v krasni legi v izmeri po 700 do 900 m² so ugodno naprodaj. Pojasnilo da Keber, Gledališka ulica 8/II. Naročajte knjige Kmetijske Matice

Gramofonske plošče zamenjavamo Za 3 stare in doplae čilo Din 30- dobite eno novo po izbiri. Telefon 2059 Suha drva, premog, karbopakete dobite pri I. POGAČNIK Bohoričeva ulica št. 5

MALI OGLASI Vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek 5 Din. Drž. in ban. davek 3 Din. Oglasniki, ki iščejo službe, plačajo samo po 25 par za besedo. Pri malih oglasih reklamnega značaja stane pettina vrsta 2 Din. Na pismena vprašanja je priložiti za odgovor 2 Din v znamkah. — Mali oglasi so plačljivi takoj pri naročilu. ZELEZINAR spreten prodajalec tudi skladiščnik išče mesta, gre tudi na deželo. Cenj. ponudbe pod »Praksa« ra ogl. od. lista. KOT ZACETNICA s trgovsko šolo, želi mesta v kakem podjelju ali trgovini. Cenj. ponudbe pod »Pridnac« na oglasni oddelek lista. ZASTOPSTVO raznih predmetov, predvsem galanterije, prevzamem za celo Slovenijo. Cenj. ponudbe z navedbo predmeta pod »Dober potnik« na oglasni oddelek lista. BOROVE letvice 5x55 mm suhe kupim. Ponudbe pod »Borove« na oglasni oddelek lista. HRANILNO knjižico ljubljanske mestne hranilnice z vlogo Din 5—6000 kupim. Ponudbe pod »Golovina« na upravo lista. Oglasi v »Glasu naroda« imajo siguren uspeh!

HLIŠEJE IZDELUJE SEAVRES SOLIDNO HLIŠARNA ST. DEU LJUBLJANA-DALMATINOVA UL. 13

Zanimivosti iz Abesinije

V teh časih tako pogosto imenovano Tansko jezero, je kot izvor Modrega Nila, spoznal šele leta 1770 škot Bruce. Tisočletja so zaman ugibali od kje dobiva Nil potrebne količine vode. Kambyz je poslal celo armado, Aleksander pa posebno ekspedicijo, Nero celo večje število kohort, da bi ugotovili izvor Nila. Vendar se vse te čete, niso vrstile nikdar več.

Nil — vir življenja in smrti

Ko so Saraceni zavzeli Egipt, je sklenil Latfal, abesinski negoš v 12. stoletju, da bo svoje verske nasprotnike v Egiptu izstradal. Pustil je napraviti ogromne kanale in zapornice ob Tanskem jezeru, tako da je Nil v resnici imel znatno manj vode in je v Egiptu izbruhnila lakota. Politični razlogi pa so prisilili negoša, da s teh ukrepov ni nadaljeval. Dokazal pa je, da gospodar Tanskega jezera v kratkem času lahko ves Egipt spremeni v puščavo.

Teodor II. — reformator

Teodor II., ki je leta 1855. nastopil v Abesiniji vlado, je bil prvi reformator svojega cesarstva. Proti njemu so izvršili nič manj kot 11 atentatov, pri tem je bil šestkrat ranjen. V angleško-abesinski vojni se je moral preganjan od angleškega Sir Roberta, ki je svoje čete opremil z destilacijskimi aparati in je razpolagal za svojo artiljerijo z velikim številom slonov, umakniti v trdnjavo Makdala. Od vseh svojih prijateljev zapuščen se je Teodor II. usmrtil, da ne bi padel v roke sovražniku. Svoji ženi je naročil, naj Angležem izroči tisoč volov in 500 ovac, da bodo lahko svojo zmago primerno proslavili.

Prvi nesporazumi med Abesinijo in Italijo

Prvi nesporazumi med Abesinijo in Italijo, ki so končno vodili do katastrofe pri Adui, so nastali zaradi napake v prestavi. Med tem, ko je bilo v pogodbi na amharskem jeziku določeno, da bo Abesinija zamogla svojo zunanjo politiko voditi s pomočjo Italije, so Italijani tolmačili, da se bo Abesinija morala pokoriti vodstvu italijanske politike.

Bogata živinoreja — propadla

Bogastvo Abesinije v goveji živini je bilo v prejšnjem stoletju naravnost fantastično. Bogataši so vsako leto slavili poseben praznik, pri katerem so se kopal v jezeru, napolnjenim z mlekom. Leta 1889 pa je bila z italijansko govejo živino uvožena strahovita epidemična bolezen, ki je vse ogromne črede goveje živine decimirala na dva odstotka prejšnjega stanja.

Addis-Abeba — nova cvetka

Okrog starega mesta Abesinije Entoto se je v prejšnjih časih razprostirala neobljudena stepa Finifini. Menelik, ustanovitelj današnje Abesinije in zmagovalac pri Adui, je iz Avstralije uvozil zelo naglo rastoče drevice Eukaliptus in je ustanovil leta 1889. v senci teh dreves svojo novo rezidenco Addis Abebo. — (Nova cvetka). Število prebivalstva v mestu se giblje med 100 in 160.000 in je različno v posameznih letnih časih. 18.000 največ s slamo kritih hiš je popolnoma skritih v zelenju eukaliptusovega gozda, ki ne nudi samo zavetja proti zračnim napadom, pač pa tudi s svojim močnim duhom varuje ljudi proti mrzlici. Mesto je zgrajeno zelo razsežno. Zato ima tudi nekaj stotin avtomobilov tu polno zaposlenja. Navdušeni patrioti si pustijo svoje vozove prepleškal v narodnih barvah, zeleno-rumeno-rdeče. Narodno zastavo so v ostalem Abesinci posneli po mavrici. Vladovala palača »Gibiz« pokriva v Abesiniji več kvadratnih kilometrov prostora. Neguš prav posebno rad sedi v steklenem stolpu, ki nudi krasen razgled po vsem mestu, in s svojim priljubljenim daljnogledom opazuje prestolico.

Zanimivosti z vseh strani

Novo univerzitetno mesto sestoji v Rimu iz 14 velikih poslopj, zidanih v modernem slogu po načelih naj sodobnejše tehnike. Rektor je v osrednjem posloppju, čigar pročelje je dolgo 100 m in visoko 25 m. Tam je spravljena tudi knjižnica »Aleksandrina«. V tem posloppju je velika dvorana za 3.000 ljudi. Tudi dijaški dom se nahaja v največjem posloppju univerzitetnega mesta. Na raznih fakultetah študira 12.000 študentov, med njimi tudi več sto tujcev.

Najbolj redko pošto znamko na svetu, znamenito znamko angleške Gvajane iz leta 1856., ki je edina te vrste, so te dni ponujali na javni prodaji v Londonu. Zanj so ponujali samo 7.500 funtov, nakar so jo lastniki umaknili z javne prodaje, ker niso dosegli določene cene. Ni izključeno, da bodo znamko vendarle prodali. O tem se zdaj vodijo pogajanja. Znamka je pripadala znameniti zbirki Hinda.

Ameriški poštni min. Farley je izjavil, da bo redna služba letalske pošte čez Tihi ocean tvorjena 8. novembra. Letalo bo na potu 3 dni. To letalsko pošto zvezo bodo šele čez nekaj mesecev razširili do Kantona. Zveza bo prve čase namenjena samo pošti, kasneje pa bo otvoren tudi potniški promet.

Kraj, kjer se je pripetila katastrofa, ki je terjala življenje pokojne belgijske kraljice, blizu Küstnacha, je postal last belgijskega dvora. Na tem kraju, širokem 7 m in dolgem 10 m, bodo postavili ob jezeru kamenit križ in spominsko kapelo.

Madjari izumirajo. Zadnjih pet let se je na Madjarskem rodilo 101.262 manj otrok, kakor prejšnjih pet let. V meščanske šole v Budimpešti se je letos vpisalo 1800 učencev manj kakor lani. Zato so morali zapreti 25 razredov in odpustiti 90 učiteljev.

Radi pokvarjenega mesa je v nekem nase-lju vzhodne Anatolije blizu mesta Gaziantapa obolelo 168 oseb. Od teh jih je več že umrlo.

Znani monakovski dirkač Rudolf Steinweg, ki se je pred dnevi pri treningu z avtom v Budimpešti smrtno ponesrečil

Polži, nov izvozni predmet naše države

V Zagrebu se mudi že vse leto zastopnik neke pariške tvrdke g. Bernard Chapira, ki se ukvarja z izvozom polžev iz naše države v Francijo. Polži so Francozom zelo priljubljena jed, posebno Parižani se z njimi kaj radi sladkajo. G. Chapira je po vzoru nemških in avstrijskih izvoznikov polžev organiziral okrog 10 zbirališč in misli v tekoči seziji izvoziti kakih 50 do 60 vagonov »plemenitih slinarjev« v Pariz. V hrvatski Kostajnici je g. Chapira ustanovil posebno vzgojevališče polžev, ki prav lepo napreduje.

Glede kvalitete jugoslovanskih polžev pravi g. Chapira, da jedo Parižani najraje burgonske polže, ki se nabirajo v Franciji. Vendar je pripomnil, da so bosanski in hrvatski polži po kvaliteti popolnoma enaki francoskim in burgonskim polžem. Zato tudi Francozi zelo cenijo jugoslovanske polže in jih prištevajo med prvovrstno kvaliteto. Nasprotno pa pravi g. Chapira, da polži iz Srbije in Dalmacije niso najboljši. Srbijanski polži so črni, dalmatinski pa baje niso tako okusni.

Nabiranje polžev je g. Chapira najprej organiziral v Bosni in izvažal blago z Bos. Novoga. Spomladi pa misli nabiranje razširiti tudi na Hrvatsko in Slavonijo.

Glede potrošnje polžev v Franciji in posebno v Parizu je g. Chapira izjavil, da ima Nemčija ogromna vzgojevališča polžev in da izvozi letno v Francijo 6 do 8000 vagonov polžev. G. Chapira pravi, da ti polži, ki jih razmnožujejo v vzgojevališčih, niso tako okusni, kakor jugoslovanski, ki žive v svobodi. Tudi Avstrija izvažava v Francijo polže, vendar ne v tako velikih množinah, dosegla pa je že 150 vagonov na leto. G. Chapira se nada, da bo mogel iz Jugoslavije izvoziti tudi kakih 150 vagonov polžev. Za to količino se je tudi dogovoril s svojo tvrdko v Franciji. Zanimivo je, da g. Chapira izvažava tudi prazne polževne hišice, ki jih plačuje po 2 in pol dinarja za kg. Prazne hišice služijo za serviranje. Zaprte polže plačuje po 4 Din. odprte pa po 250 za kg. Bosance je zaposlil z izdelovanjem posebnih kosar, v katerih polže razpošilja. Prav resno se pa pritožuje izvoznik polžev nad drago železniško prevoznino pri nas. Tako znaša prevoz iz Bos. Novoga do meje za razdaljo 300 km Din 1:10 za kg, medtem ko plača od meje do Pariza, za daljavo 900 km, samo Din 0:72 za kg. Če bi bil prevoz v naši državi cenejši, je zaključil g. Chapira, bi v Parizu lahko mnogo več naših polžev prodali.

V Ballarnu na Finskem so zgradili ruski menihi kapelico v spomin umorjenega ruskega carja, katero kaže slika

Velikanski rotacijski stroji na Švedskem

Švedski tisk ne upusti nobene prilike, da ne bi moderniziral svoje tehnične opreme. Sedaj bodo v Stockholmu sestavili enega največjih rotacijskih strojev na svetu. Rotacijski stroj je naročil dnevnik »Stockholms Tidningen«, ki je najbolj razširjen švedski list. Ta ogromni rotacijski stroj stiska na uro do 90.000 izvodov po 32 strani ali 120.000 izvodov po 24 strani navadnega časopisnega formata. Stroj bo največji v Evropi in eden izmed največjih na svetu.

Takole je pred dnevi razdejal potres hiše v mestu Helena v Ameriki (država Montana). Katastrofa se je pripetila ponoči, človeških žrtev je pa zahtevala razmeroma malo.

27

— Vidim, gospod inženjer, je zadovoljno dejal Cowell, da sem vam kot svetovalec pravzaprav nepotreben, ker sem hotel svetovati isto, o čemer zdaj premišlujete že sami.

— Odkar begam križem, je dejal Jens, se mi je porodila že marsikaka misel in sem se že tudi nekajkrat intenzivno pečal z načrti ter menim, da sem na pravi sledi. Drugo pa je vprašanje, kako najti kritje za velikanske stroške, ki bi jih zahtevalo moje nadaljnje delo. V Berlinu so bili pripravljene nuditi mi pomoč, toda zahtevali so izjave, ki jih jim nikakor nisem mogel dati.

— In smem vedeti, kakšne naj bi bile? je hlastno vprašal Cowell.

Po njihovo morda čisto naravne, po moje popolnoma nesprejemljive, je dejal Podumjin. Zahtevali so, da jim prepuštam to demonsko silo, kakor hitro bi jo lahko obvladal, popolnoma v njihovo službo.

— To je seveda nesprejemljivo, je z igrano vznemirjenostjo pritrdil Cowell, kajti s tem bi Berlinu dejansko podredil svet. In kakor spoštujem nemški narod, se mi za splošni svetovni red vendar ne zdi prav, da bi vsi kontinenti bili podrejeni samo eni rasi.

— In to bi seveda niti ne odgovarjalo angleškimi

interesom, gospod Cowell, se je lokavo nasmehnil inženjer Podumjin, a Cowell kakor jagnje:

— Napačno sodite, gospod inženjer, če mislite, da govorim tukaj s stališča angleškega imperializma, o katerem radi govore vodeni politiki, ki so sami morda najbolj imperialistični. Meni gre le za to, da omogočim znanstveno delo, ki naj človeštvu koristi. Končno pa je sploh še vprašanje, kakšna bo učinkovitost in sposobnost te sile, če se jo zopet posreči prostorninsko in časovno omejiti. Bržkone bi vsa sedanja demonska ornamentacija odpadla in bi bil to po mojih mislih bolj predmet študija, raznih problemov, kakor pa objekt, ki bi interesiral oblasti s takimi cilji, kakor ste jih omenili, da jih je izrazil Berlin.

Inženjer Jens Podumjin in Cowell sta večerjala na terasi elegantnega hotela in za trenutek skoro čisto pozabila na popoldanske razgovore. Cowell je pripovedoval o svojem potovanju in tudi inženjer Podumjin se je razživel v šegavih anekdotah, ko se jima nenadoma pridruži elegantna dama. Bilo je tako čudno, da se trenutno niti sama nista zavedala, da doživljata kaj nenavadnega. Dama je prisleda kakor stara znanka, in obema se je zdelo, da sta jo doslej pogrešala in sta komaj čakala, kdaj pride. Brez ovin-kov so bili vsi takoj v živahnem razgovoru, ki se je sukalo zdaj okrog umetnosti, zdaj okrog dogodovščin po raznih letoviščih in zdraviliščih, dama je s fino uglajenostjo in z nenavadno diskretnostjo znala govoriti tako duhovito, da je ves večer obvladala položaj. Gospod Cowell si je končno samo očital, da je premalo previden proti njej.

XIII.

Tovarnar Larsen je stopil v sobo inženjerja Podumjina, ki so mu zdravniki priporočili, naj bi

nekaj dni ostal v postelji. Kakšno pa je bilo njegovo presenečenje, ko je našel sobo prazno. Šel je od človeka do človeka v hiši, toda nihče ni vedel ničesar odgovoriti. Gospa Elen niti ni hotela verjeti možu in se je šla sama prepričati o pravilnosti njegove trditve. Tem bolj čudno je bilo, ker ni niti strežnica cidela, kdaj je Podumjin odšel. Sredi ugibanja jih je vse skupaj presenetila brzjavka, s katero jim je inženjer Jens Podumjin sporočil, da je moral nujno in neodložljivo odpotovati, ker mora priti stvari na vsak način do dna.

V Larsenovi hiši razen služinčadi ni doslej nihče omenil fantoma, pismo pa, ki so ga kmalu za tem prejeli od Podumjina, je odstranilo to prikrivajočo zaveso. Tovarnar si je kakor doslej skušal dopovedati, da so govorice o čudnem bitju, ki se pojavlja zdaj tu zdaj tam, pač samo govorice. Jensovo pismo pa ga je prepričalo popolnoma o nasprotnem. Jens je pisal:

— Prav za prav sem zagrešil napako, ko nisem že pred poskusom opozoril, kaj se utegne primeriti. Storjenega sicer ne morem več popraviti, pač pa nimam miru, dokler vsega natanko ne povem. Do moje iznajdbe, v katero še vedno verjamem, čeprav so prvi uspehi prav za prav tragični neuspehi, je prišlo čisto po naključju. Še kot deček sem nekoč v nekem utopističnem delu čital, da po zakonu o energiji, ki se nikakor in pod nobenim pogojem ne more ločiti, mora biti mogoče na podlagi svetlobnega izžarevanja rekonstrukcija vsakega človeka, ki je kdaj živel. Ne spominjam se več dela, v katerem sem to čital, zdi se mi pa, da je bil nek utopističen angleški roman, motivno zajet iz dela arheologov v Babiloniji.